

การศึกษาสภาพการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดนครปฐม

A Study of Situation of Cultural and Art Tourism in Nakorn Pathom Province, Thailand

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ ลังษ์รักษา e-mail : narin2100@yahoo.com

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพ การณ์ของ การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดนครปฐมตามลักษณะส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัญหา /อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดนครปฐม ระเบียบวิธี การวิจัยแบบผสม ผสานวิธี (Mixed Method Research) 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม จำนวน 712,117 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทย มีค่าเชื่อมั่น (r) = .9416 ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสนทนา กลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จำนวน 20 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) วิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ ร้อยค่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบที และทดสอบเอฟ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดนครปฐม นักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน/ท่องเที่ยว ร้อยละ 60.00 ระยะเวลาในการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลา 1 วัน ร้อยละ 67.50 จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวมากที่สุด มากกว่า 5 ครั้ง ร้อยละ 41.5 ลักษณะการท่องเที่ยวแบบไป-เข้าเย็นกลับ ร้อยละ 84.00 มีพฤติกรรมท่องเที่ยว วัด โบสถ์ อุทยาน ประวัติศาสตร์มากที่สุด ร้อยละ 52.00 นิยมท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมมากที่สุด ร้อยละ 25.50 แหล่งท่องเที่ยวที่นิยม คือองค์พระปฐมเจดีย์มากที่สุด ร้อยละ 46.50 มีความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.58) 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ของนักท่องเที่ยว จำแนกตามช่วงอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ มีความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่ นักท่องเที่ยวที่มีเพศ และสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินทางไม่สะดวก ภูมิทัศน์ และความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว ขาดความรู้แหล่งท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ การบริการของเจ้าหน้าที่ การขาดการมีส่วนร่วมต่างคนต่างทำ และขาดการสนับสนุนจากหน่วยงาน

ของรัฐ การสื่อสารให้ความรู้และภาษา การบริการอาหาร /เครื่องดื่ม และการบริการของที่ระลึก รวมถึงการติดตามและประเมินผล

Abstract

This research was aimed to analyze the situations of cultural and art tourism in Nakhon Pathom and to compare the levels of customer satisfaction among the tourist groups according to their different personal characteristics. This also investigated to its occurring problems, obstacles and recommendations. Based on the integrated methodologies comprised of the 2 practical steps, the quantitative method was first employ the structured questionnaire with the 400 Thai tourist respondents whom were randomly selected from the total population (712,117 persons) by the multi-stage random sampling technique. After that the 20 stakeholders were purposely invited to participate in the focus group discussion setting to provide their qualitative data. Respectively the gathered data was quantitatively and qualitatively analyzed. The collected data was analyzed and presented in percentage, mean and standard deviation t-test ,F-test and the content analysis technique.

By largely the respondents said that they wanted to have their relaxation and enjoyableness with this trip (60.00%) and this was happened on their daily or one day tour (67.50%). They therefore preferred to arrive and tour the province in the morning and came back later in the evening (84.00%). A little bit more than forty percent of them had visited the province ≥ 5 times. For the most favorable tourist sites they were the Buddhist sanctuary and temples in addition to the historical parks (52.00%). Generally 25.50% was favored of this cultural and art tourism and 46.50% would most visit Phra Prathom Jedi (the big pagoda). For the overall situations they satisfied to the supply chain at the large level ($\bar{X} = 3.58$). Furthermore the characteristics as age, education, income, and occupation variables were significantly associated with the satisfaction ($P \leq .05$).

For the problems and obstacles founded here were that the traveling was inconvenient, some of the tourist sites had some of the problems in its landscapes and cleanliness. There had the shortage of its knowledge and public information, government and private services such as guides, languages, foods and drinks which were already served to the tourist groups. Under the low supports from the government it yielded to the stakeholders or many sectors to have their low participation with these actions. May parts of them still had their work fragmentation with this.

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เจริญเติบโตและมีความสำคัญยิ่งต่อ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในด้านต่างๆ เป็นการ สร้างรายได้ให้กับประเทศชาติ เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจบริการอย่างหนึ่ง สามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยเป็นจำนวนมหาศาล เพราะเมื่อนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามา ก็จะนำ เงินตรามาใช้จ่าย ซึ่งมีผลต่อเศรษฐกิจ ทั้งอาจจะช่วยลดการขาดดุลการค้าระหว่างประเทศได้ทางหนึ่ง กล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพ และช่วยให้เกิดการกระจายรายได้สู่ประชาชนใน ทุกส่วนที่มีสถานที่ท่องเที่ยว

จังหวัดนครปฐม เป็นจังหวัดหนึ่งในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาค กลางของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เพียง 56 กิโลเมตรเป็นจังหวัดที่อุดมสมบูรณ์ด้วย ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางการค้าของภาคตะวันตกและเป็นชุมชนการ ขนส่ง การขนถ่ายสินค้ามายาวนาน มีความได้เปรียบทางด้านทำเลที่ตั้ง และมีชื่อเสียงในเรื่องของการ ท่องเที่ยว จึงเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญทาง ศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญและมีชื่อเสียง ได้แก่ องค์พระปฐมเจดีย์ พระราชวังสนามจันทร์ พุทธมณฑล พระประโทณ ตลาดบางหลวง และวัดไร่จิง เป็นต้น จึงเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงในธุรกิจหลายธุรกิจ เช่น ธุรกิจการขนส่งเดินทาง ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจโรงแรมและที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจสินค้าที่ระลึก ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP)

แต่การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดนครปฐม ที่ถือเป็นรากฐานของการท่องเที่ยว ที่เชิงศิลปวัฒนธรรม ตัวตนคนนครปฐม ซึ่งยังมีปัญหาในหลายๆด้าน ทั้งการบริหารจัดการ การคมนาคม สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์ในแหล่งท่องเที่ยว การบริการ อาหาร เครื่องดื่ม และของที่ระลึก และอื่นๆ รวมถึงการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิง ศิลปวัฒนธรรมในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ปัญหาเหล่านี้ยังไม่ได้ได้รับการจัดการให้ลุล่วง ที่ทุกภาค ส่วนทั้งราชการ เอกชน และท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา ถึงสภาพการท่องเที่ยวเชิง ศิลปวัฒนธรรม ในจังหวัดนครปฐม เพื่อทราบถึงสภาพการณ์การท่องเที่ยว ความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยว ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะอันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการ ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ของจังหวัดนครปฐมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม อันเป็นแนวทางในการ พัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐม

2. เพื่อ เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัด นครปฐมตามลักษณะส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของ จังหวัดนครปฐม

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและบริการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และบริการ ซึ่งเชื่อมโยงในการท่องเที่ยวระดับชาติ การท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมระดับจังหวัด การจัดการ การบริการอาหารเครื่องดื่ม ที่พัก อาหาร ของที่ระลึก และโอท็อปที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วยแนวคิดของนักวิชาการ ดังนี้

-แนวคิดเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ตามแนวคิดของ Helloway (1998) ,บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ,Gee, Choy and Makens (1984),ฉล่องศรี พิมลสมพงษ์ (2542), การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541)

-แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ตามแนวคิดของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548)

-แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ ตามแนวคิดของ Mullins, Luarie J. (1985)

-แนวคิดเกี่ยวกับการบริการ ตามแนวคิดของ กุลธน ธนาพงศธร (2530) ,จินตนา บุญบงการ (2543)

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ **ก. ขั้นตอนที่ 1** -วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อสำรวจสภาพการณ์ของการท่องเที่ยวและความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม ของแหล่งท่องเที่ยวหลัก คือ พระราชวังสนามจันทร์ องค์พระปฐมเจดีย์ พุทธมณฑล หุ่นจี๊ตึง วัดไร่จิง และตลาดน้ำดอนหวาย และแหล่งท่องเที่ยวรอง ได้แก่ พระประโทน ตลาดน้ำบางหลวง ตลาดน้ำวัดกลางคูเวียง เป็นต้น ในปี 2553 จำนวน 712,117 คน (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย, 2553) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 384 คน แต่การวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยเก็บข้อมูลใน 7 อำเภอ จากแต่ละอำเภอเก็บใน 28 ตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยว ใน 28 ตำบลเก็บในทุกแห่งที่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลักและสถานที่ท่องเที่ยวรองตามสัดส่วน จำนวน 33 แห่งและในสถานที่ท่องเที่ยวใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple

Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 ตอน ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการท่องเที่ยว ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ นำไปทดลองใช้ได้ค่า สัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของ ครอนบาค มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability : R) = .9416 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้สถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบ 2 กลุ่ม ด้วย t-test และ 3 กลุ่ม ด้วย F-test (One-way Analysis of Variance) และทดสอบรายคู่ด้วยวิธี เชฟเฟ้ (Scheff's Method) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = .05$ และวิเคราะห์คำถ้อยแถลงเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) **ข. ขั้นตอนที่ 2** วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสนทนากลุ่ม เพื่อหาข้อเสนอเชิงนโยบาย กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จำนวน 20 คน ประกอบด้วย นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม จำนวน 5 คน บริษัทนำเที่ยว/ผู้นำเที่ยว/มัคคุเทศก์ จำนวน 5 คน ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว 6 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครปฐม จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น(อปจ. และอปต.) จำนวน 2 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา

1. สภาพการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดนครปฐม

ก. ในส่วนของนักท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยว ได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวจาก สื่อวิทยุ/โทรทัศน์ มากที่สุด ร้อยละ 35.00 รองลงมาเป็นสื่ออินเทอร์เน็ต ร้อยละ 29.50 วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว เพื่อการพักผ่อน/ท่องเที่ยว ร้อยละ 60.00 รองลงมาเป็นการทำบุญ ไหว้พระ ร้อยละ 30.00 ระยะเวลาในการท่องเที่ยวใช้เวลา 1 วัน ร้อยละ 67.50 รองลงมาใช้เวลา 2-3 วัน ร้อยละ 23.50 มาท่องเที่ยวมากที่สุดมากกว่า 5 ครั้ง ร้อยละ 41.5 รองลงมา 2-3 ครั้ง ร้อยละ 28.0 ลักษณะการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นแบบไป-เข้าเย็นกลับ ร้อยละ 84.00 จำนวนวันที่พักในจังหวัดนครปฐม มาพัก 1 วัน ร้อยละ 88.24 ไม่มีแผนไปท่องเที่ยวที่อื่น ร้อยละ 60.00 ใช้พาหนะในการเดินทางท่องเที่ยวเป็นรถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 64.50 รองลงมาเป็นรถยนต์สาธารณะ 26.50 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม

สภาพการณ์ของการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับข้อมูลในการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม		
สื่อวิทยุ/โทรทัศน์	140	35.00
วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว		
พักผ่อน/ท่องเที่ยว	240	60.00
ระยะเวลาในการท่องเที่ยว		
1 วัน	270	67.50
จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว		
มากกว่า 5 ครั้ง	166	41.50
ลักษณะการท่องเที่ยว		
แบบเข้าไป-เย็นกลับ	336	84.00
จำนวนวันที่พักในจังหวัดนครปฐม		
1 วัน	60	88.24
พาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว		
รถยนต์ส่วนตัว	258	64.50
พฤติกรรมกรการท่องเที่ยวในประเทศ		
กลุ่มสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม		
วัด โบสถ์ อุทยานประวัติศาสตร์	208	52.00
สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมที่ชอบไปท่องเที่ยวมากที่สุด		
องค์พระปฐมเจดีย์	186	46.50

ส่วนพฤติกรรมกรท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ในกลุ่มสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม วัด โบสถ์ อุทยานประวัติศาสตร์มากที่สุดร้อยละ 52.00 รองลงมาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ ร้อยละ 36.00 กลุ่มสถานบันเทิงและศูนย์การค้า เป็นห้างสรรพสินค้า ร้อยละ 52.00 รองลงมาเป็นร้านค้าพื้นเมือง หัตถกรรมพื้นบ้าน ร้อยละ 29.00 กลุ่มกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ เป็นกิจกรรมนันทนาการ พักผ่อน ค้างแรมและอื่นๆ มากที่สุด ร้อยละ 31.00 รองลงมาเป็นการแข่งขัน ร้อยละ 21.50 กลุ่มสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่นๆ เป็นภูเขา น้ำตก มากที่สุด ร้อยละ 50.00 รองลงมาเป็น ทะเล ชายหาด ร้อยละ 34.00 ประเภทของการท่องเที่ยวที่ชอบท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างนิยมท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมมากที่สุด ร้อยละ 25.50 รองลงมาเป็นท่องเที่ยวตลาดน้ำ ร้อยละ 22.00 สถานที่ท่องเที่ยวที่ชอบมากที่สุด เป็นองค์พระปฐมเจดีย์มากที่สุด ร้อยละ 46.50 รองลงมาเป็น ตลาดน้ำดอนหวาย ร้อยละ 19.50 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ประเภทสถานที่ท่องเที่ยวเชิง ศิลปวัฒนธรรม รายอำเภอของจังหวัดนครปฐมที่เคยไปท่องเที่ยว

(n=400)

ที่	สถานที่ท่องเที่ยวรายอำเภอ	ไม่เคยไปท่องเที่ยว		เคยไปท่องเที่ยว	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	อำเภอเมือง วัดพระปฐมเจดีย์	52	13.00	384	87.00
2	พิพิธภัณฑวัดพระปฐมเจดีย์	178	44.50	222	55.50
3	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระปฐมเจดีย์	200	50.00	200	50.00
4	เนินวัดพระงาม	268	67.00	132	33.00
5	พระราชวังสนามจันทร์ (พิพิธภัณฑรัชกาลที่ 6)	170	42.50	230	57.50
6	สถาบันวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก	312	78.00	88	22.00
7	เนินธรรมศาลา	300	75.00	100	25.00
8	วัดพระเมรุ	266	66.50	134	33.50
9	พระประโทนเจดีย์	256	64.00	144	36.00
10	เนินพระหรือเนินยายหอม	286	71.50	114	28.50
11	อำเภอพุทธมณฑล พุทธมณฑล	170	42.50	230	57.50
12	พระอนุสาวรีย์กรมหลวงพระเชตุพนมศักดิ์	274	68.50	126	31.50
13	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง)	322	80.50	78	19.50
14	อำเภอสามพราน สวนศิลป์ มีเซียม ยิบอินซอย	310	77.50	90	22.50
15	ตลาดน้ำดอนหวาย	188	47.00	212	53.00
16	สวนสามพราน	192	48.00	208	52.00
17	วัดไร่จิง	172	43.00	228	57.00
18	พิพิธภัณฑพื้นบ้านวัดท่าพุด	304	76.00	96	24.00
19	อำเภอนครชัยศรี พิพิธภัณฑหุ่นขี้ผึ้งไทย	178	44.50	222	55.50
20	วัดกลางบางแก้ว	288	72.00	112	28.00
21	ตลาดน้ำวัดกลางคูเวียง	302	75.50	98	24.50
22	พิพิธภัณฑพื้นบ้านวัดสำโรง	320	80.00	80	20.00
23	วัดบางพระ	288	72.00	112	28.00
24	พิพิธภัณฑวิถีชีวิตชาวนาไทย	330	82.50	70	17.50

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	สถานที่ท่องเที่ยวรายอำเภอ	ไม่เคยไปท่องเที่ยว		เคยไปท่องเที่ยว	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
25	อุทยานปลาห้วยพลุ	312	78.00	88	22.00
26	วัดศิระทอง	284	71.00	116	29.00
27	อำเภอบางเลน	292	73.00	108	27.00
	ตลาดน้ำลำพญา				
28	ตลาดน้ำบางหลวง	316	79.00	84	21.00
29	หมู่บ้านเกาะแรตชาวไทยโซ่ง	328	82.00	72	18.00
30	อำเภอกำแพงแสน	328	82.00	72	18.00
	สวนสมุนไพร่วัดปลักไม้ลาย				
31	สวนพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	284	71.00	116	29.00
32	เมืองเก่ากำแพงแสน	312	78.00	88	22.00
33	พิพิธภัณฑสถานโรงเรียนการบินกำแพงแสน	280	70.00	120	30.00

กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58, S.D.=.786$) เมื่อพิจารณารายด้าน 5 ด้าน ด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การบริการด้านการเดินทาง แหล่งหรือสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.59, S.D.=.804$; $\bar{X}=3.84, S.D.=.789$) ตามลำดับ ส่วนด้านการบริการนำเที่ยว ด้านร้านอาหาร ภัตตาคาร ร้านกาแฟ และเครื่องดื่ม และด้านร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและของที่ป้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40, S.D.=.789$; $\bar{X}=3.46, S.D.=.765$; $\bar{X}=3.45, S.D.=.780$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม

บริการด้านการเดินทาง	ความพึงพอใจในการท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	(n=400)	
				ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
1.ความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว		3.74	.764	มาก	1
2.ความเพียงพอของยานพาหนะที่นำมาท่องเที่ยว		3.61	.824	มาก	2
3.ข้อมูลด้านการเดินทางมาท่องเที่ยว		3.53	.755	มาก	4
4.ป้ายบอกทางมายังสถานที่ท่องเที่ยว		3.60	.819	มาก	3
5.ความพอเพียงของสถานที่จอดรถ		3.47	.860	ปานกลาง	5

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความพึงพอใจในการท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ	ลำดับ ที่
รวม	3.59	.804	มาก	
บริการด้านการนำเที่ยว				
6.ทักษะในการให้บริการของเจ้าหน้าที่	3.36	.769	ปานกลาง	5
7.การต้อนรับของเจ้าหน้าที่	3.33	.814	ปานกลาง	6
8.การบริการด้านข้อมูลข่าวสารในสถานที่ท่องเที่ยว	3.43	.810	ปานกลาง	2
9. การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่	3.41	.763	ปานกลาง	3
10. การให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ในแหล่งท่องเที่ยว	3.39	.825	ปานกลาง	4
11. การจัดแสดงรูปภาพ วัตถุ สิ่งของฯลฯ ในสถานที่ท่องเที่ยว	3.50	.755	มาก	1
12. คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ และยุติธรรมของเจ้าหน้าที่	3.64	.761	มาก	6
รวม	3.40	.789	ปานกลาง	
แหล่งหรือสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม				
13. บรรยากาศในสถานที่ท่องเที่ยว	3.96	.731	มาก	4
14. ความเหมาะสมในการจัดของแหล่งท่องเที่ยว	3.84	.722	มาก	5
15. คุณค่าและความสำคัญด้านประวัติศาสตร์	4.02	.797	มาก	3
16. คุณค่าและความสำคัญด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรมฯ	4.10	.813	มาก	1
17. คุณค่าด้านศิลปวัฒนธรรม	4.06	.749	มาก	2
18. สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยว เช่นห้องน้ำ ที่นั่ง ม้านั่ง น้ำดื่ม ฯลฯ	3.55	.888	มาก	8
19. ความปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยว	3.60	.854	มาก	7
รวม	3.84	.789	มาก	
ร้านอาหาร ภัตตาคาร ร้านกาแฟ และเครื่องดื่ม				
20. ความสะอาดการหาร้านอาหารพื้นเมือง อาหารท้องถิ่น	3.50	.755	มาก	2
21. ความพอเพียงของร้านอาหาร ภัตตาคาร ร้านกาแฟ และเครื่องดื่ม	3.53	.741	มาก	1
22.คุณภาพของร้านอาหาร ภัตตาคาร ร้านกาแฟ และเครื่องดื่ม	3.46	.707	ปานกลาง	3
23. ความยุติธรรมของราคาร้านอาหาร ภัตตาคาร ร้านกาแฟ และเครื่องดื่ม	3.44	.835	ปานกลาง	4
24.ความสะอาดของร้านอาหาร ภัตตาคาร ร้านกาแฟ และเครื่องดื่ม	3.40	.789	ปานกลาง	5
รวม	3.46	.765	ปานกลาง	
ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและโอท็อป				
25. ความสะดวกในการหาร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและโอท็อป	3.43	.852	ปานกลาง	3
26. คุณภาพสินค้าในร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและโอท็อป	3.47	.728	ปานกลาง	1
27. ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและโอท็อปขายของด้วยราคายุติธรรม	3.46	.761	ปานกลาง	2
รวม	3.45	.780	ปานกลาง	

28. ความพึงพอใจโดยรวมในการมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม	3.74	7.89	มาก
รวมทุกด้าน	3.58	.786	มาก

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนน ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรกับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ และสถานภาพสมรส มีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของคะแนนความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ มีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ของนักท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สรุปได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของคะแนนความพึงพอใจการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ที่	ลักษณะส่วนบุคคล	การเปรียบเทียบ		วิเคราะห์ความแปรปรวน	
		t-test	p-value	F-test	p-value
1	เพศ	1.221	.064		
2	อายุ			3.845*	.004
3	สถานภาพสมรส			1.300	.274
4	ระดับการศึกษา			5.103*	.000
5	รายได้			6.498*	.000
6	อาชีพ			3.645*	.001

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดนครปฐม

ก. ในส่วนของนักท่องเที่ยว

-ปัญหา ในด้านการบริหารจัดการ การขาดการส่งเสริมอย่างจริงจัง การอำนวยความสะดวก มีปัญหาการติดขัดมาก แต่สำหรับที่สถานที่สำคัญรองลงมาซึ่งเดินทาง ไปมาไม่ค่อยสะดวก ป้ายบอกทางไม่มี ป้ายโฆษณาปิดป้ายบอกทาง ไม่ชัดเจน ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว ที่จอดรถไม่ค่อยสะดวก ที่จอดรถหายาก ห้องน้ำน้อยไม่เพียงพอ ขาดความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว ขาดเอกสารความรู้ เชิงศิลปวัฒนธรรม การบริการของเจ้าหน้าที่ไม่ดี ไม่ค่อยบริการ เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยปฏิบัติตาม

หน้าที่ ขาดการประชาสัมพันธ์และการ แนะนำข้อมูลไม่ค่อยมี และการสร้างเอกลักษณ์ความเป็น จังหวัดนครปฐม ขาดการบริการอาหารและเครื่องดื่ม มีราคาแพง เอาเปรียบผู้บริโภค การบริการของที่ ระลึกมีน้อยและราคาไม่เหมาะสม

-ข้อเสนอแนะ การบริหารจัดการท่องเที่ยว ควร เน้นเรื่องรูปแบบที่ทางจังหวัดต้องการ นำเสนอ เช่น เชิงวัฒนธรรม หรือเชิงเกษตร การจัดระเบียบในสถานที่ท่องเที่ยว เพิ่มความปลอดภัย ในสถานที่ท่องเที่ยว จัดภูมิทัศน์ การปรับปรุงและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ความสะอาด ป้ายบอกทาง ควรให้ชัดเจน ปรับปรุงสถานที่จอดรถ มี ที่ฝากรถ มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่/มัคคุเทศก์ให้ มีความรู้และมี กิริยามารยาทที่ดี มีการประชาสัมพันธ์และ เสนอข่าวสารผ่านทางสื่อ ป้ายโฆษณาท่องเที่ยว มีการ บริการอาหารและเครื่องดื่ม มีความสะอาดและคิดไม่แพงเกินไป มีการบริการร้านขายของที่ระลึก เพิ่มสินค้า OTOP และของที่ระลึกให้มากขึ้น

ข. ในส่วนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยว

ใช้การสนทนากลุ่ม จำนวน 20 คน พบว่ามีปัญหาของการจัดการท่องเที่ยวของ จังหวัดนครปฐมในภาพรวม แหล่งท่องเที่ยวหลัก จำนวน 7 แห่งส่วนใหญ่อาจมีปัญหาในเรื่องสิ่ง อำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ การจราจรอยู่บ้าง แต่แหล่งท่องเที่ยวรองที่เหลืออีกจำนวน 26 แห่ง ยังมีปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพที่สำคัญหลายประการ คือ

1) การขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดทำเว็บไซต์ ดังที่ผู้สนทนากลุ่ม กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า

“คือจริงๆแล้วนครปฐมเนียได้เปรียบนะกะ เพราะว่าในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิง ศิลปวัฒนธรรม เรามีองค์ประกอบครบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของด้านเชิงศิลปกรรม นะกะ บรรดา พวกพิพิธภัณฑที่ทั้งหลายเนีย ...แต่ทั้งหมดนี้ ตรงที่สำคัญก็คือขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี อย่าวว่าแต่ คนอื่นเลยกะ คนในจังหวัดนครปฐมยังไม่ทราบเลยว่ามื่อะไรที่ไหน”

2) การคมนาคม ไม่สะดวก ไม่มีรถประจำทางมายังแหล่งท่องเที่ยว ดังที่ผู้สนทนากลุ่ม กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า

“ในเรื่องของรถที่สำคัญนะ รถโดยสารที่จะพานักท่องเที่ยวอย่างเช่นนั่งรถเมล์มาเนียก็จะหารถ ยากที่ไปยังแหล่งท่องเที่ยวนี้ก็ไม่มี ก็เคยเสนอให้เทศบาลเราทำสามล้อสวยๆที่ไปดูงานมา แล้วก็คนที่ ร่างกายแข็งแรงหนุ่มๆหน่อยซีจากองค์พระมาสนามจันทร์ตรงนี้เราเสนอว่า โครงการแบบนี้ มัน น่าจะสร้างรายได้ให้เยอะ เพราะเวลานี้มันเมล์เครื่องมันก็ไม่ปลอดภัย ถ้านั่งสามล้อสวยๆทำดิเนีย แล้วก็มีคนซีที่แข็งแรงเนีย องค์พระ ไปสนามจันทร์ไปสถานีรถไฟใกล้ๆเนียแล้วก็สามารถจะแวะทาน อาหารได้เยอะแยะตรงนี้ก็สร้างรายได้มากมาย แต่เดี๋ยวนี้นักท่องเที่ยวต้องมานั่งเมล์เครื่องสามล้อบาท ซึ่ง มันก็ไม่ปลอดภัย มันมีรถรางใหญ่”

3) การขาดการมีส่วนร่วมและสนับสนุนอย่างจริงจัง จากหน่วยงานของรัฐ ดังที่ผู้สนทนากลุ่ม กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า

“ผมทำต้องเรือชมสวนคลองจินดาเนี่ย ผมขาดการประชาสัมพันธ์เท่านั้นเอง ถ้าหน่วยงานราชการเนี่ยช่วยประชาสัมพันธ์ แล้วแค่นายบอทางยังไม่ให้ผมเลย นายบอทางเข้าไปลองเรือชมสวนคลองจินดาอย่าไม่ให้เลย ไม่ทำให้เนาะ ขอเท่าไรขอไม่ให้ แล้วนักท่องเที่ยวเนี่ยบางคนใช้เวลาที่จะเดิน ไปกว่าจะถึงผม ได้สามเที่ยว คือไปแล้วหาไม่เจอ ไปแล้วหาไม่เจอ แต่พอไปถึงเนี่ย พอไปได้ไปสัมผัสแล้วเขาก็จะงงว่าทำไมตรงนี้นั้นเป็นธรรมชาติแค่มั่นอยู่ห่างกรุงเทพฯ นิดเดียว แล้วปัญหาใหญ่อีกอย่างหนึ่งก็คือ พอเราเปลี่ยนวิถีชีวิตจาก ใช้คลองมาใช้ถนนเนี่ยละทิ้งคลอง”

4) ภูมิทัศน์/สถานที่จัดท่องเที่ยวคับแคบและไม่สะดวก ดังที่ผู้สนทนากลุ่มกล่าวถึงประเด็นนี้ว่า

“มหาสวัสดิ์ เราก็อิงขาดเรื่องภูมิทัศน์ไม่เยอะเท่าไร ก็อย่างเช่นว่าถ้าเราเดินเข้าวัดสวัสดิ์ ถ้าเรามีภูมิทัศน์แบบสวยตลอดเข้าไปเลยแล้วก็ไปยังสองฝั่งคลองเนี่ยมันก็ต้องปรับสภาพ เมื่อเช้าออกมาบต.ตัดต้นไม้สองข้างทางเข้ามหาสวัสดิ์ มันจะได้โล่งไม่ละรถ เอาที่มัน แต่เวลานั้นเราไปพูดเรื่องภูมิทัศน์ เรื่อง...ทำโครงการ แต่เขาก็จะทำให้ออนนชยายมากขึ้นของมหาสวัสดิ์ก็อิงขาดเรื่องภูมิทัศน์ เพราะว่าเรื่องจุดน้ำดื่ม จุดที่นั่งพอลงไปจุดต่างๆแล้วเนี่ยทุกอย่างสมบูรณ์หมด ขาดที่จุดต้อนรับอย่างเดียว เพราะที่จอดรถเราไม่มีปัญหาเพราะว่าถ้าเกิดเราจะไปทำอาหารแข่งกับคอนทวยเนี่ยอีกหลายสิบปีเนี่ยกว่าจะทัน อีกหลายสิบปีจะทันบางหลวง ทันลำพระยา เพราะว่ามีมหาสวัสดิ์ขายธรรมชาติ แล้วก็เข้าไปถึงซื้อจาก...คุณจะไปปลูกอย่างไรให้มันโตเท่านั้นเอง ซึ่งก็จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นแหล่งเรียนรู้ประเภทหนึ่ง คือ เราจะฉีกแนวออกมาเลย เราจะไม่ไปแข่งด้วย พวกนี้เราก็อิงขาดเรื่องเรื่อง Vision เรื่องวิสัยทัศน์ เรื่องภูมิทัศน์”

5) การไม่มีสมาคมท่องเที่ยวที่เป็นศูนย์กลางภาคเอกชน ดังที่ผู้สนทนากลุ่มกล่าวถึงประเด็นนี้ว่า

“อยากจะเรียนให้ทราบว่าอาจจะเป็นจังหวัดเดียวในประเทศไทยที่ยังไม่เป็นสมาคม เนื่องจากว่า ดินนรักษากรรตำแหน่งประธานชมรมมานาน แล้วก็อยากจะขอเกษียณตัวเอง ก็ได้แต่ขอทางท่องเที่ยวกับทางศูนย์กีฬาันทนาการ บอกว่าช่วยกรุณา เสนอผู้ว่าเรียกผู้ประกอบการทั้งหมดในจังหวัดนครปฐม เพื่อคัดเลือกตัวแทนสมาคมพร้อมทั้งกรรมการ แต่ดินนก็ร้องมาสี่ปี ยังไม่มีการเลือก ดินนก็เลยรักษากรรซึ่งคิดว่าไม่ได้ปล่อยปะละเลยตรงนี้ แล้วก็ตอนนี้ ก็เรียนตามตรงว่าชมรมก็คิดว่าภาระ หน้าที่ควรจะเป็นอย่างหน่วยงานต่างๆที่เกิดขึ้นมาภายในหกปีนี่เกิดมาเยอะแล้วด้วย ก็เลยปล่อยวางแล้วก็ยังไม่ได้เป็นสมาคม ที่เดียวในประเทศไทย เพราะว่าขอเกษียณ”

6) ปัญหาของต่างคนต่างทำ ดังที่ผู้สนทนากลุ่มกล่าวถึงประเด็นนี้ว่า

“จังหวัดนครปฐม เรามีพร้อมทุกด้าน ศักยภาพก็เต็มเปี่ยม แต่ของเนี่ยมันคล้ายกับว่าต่างคนต่างทำมันก็กลายเป็นจุดเล็กๆกระจัดกระจาย ประเด็นที่หนึ่งก็คือกระจายต่างคนต่างทำ สองถ้าเราถามว่ามีหน่วยงานมา support ไหม มีแต่ก็ชั่วคราวชั่วคราวเพราะฉะนั้นมันก็ไม่ต่อเนื่องถามว่าเราเคยเสนอแผนเข้าถึงไม่ว่าการท่องเที่ยวหรือกระทรวง เราเสนอว่าน่าถ้าจะให้เราโดดเด่นเรื่องการท่องเที่ยววัฒนธรรม และสุขภาพ เราเสนอแผนแต่ก็อย่างที่แผนก็แผนหนึ่ง เพราะว่ามันไม่มีหนึ่งทีมงาน สองมันไม่มีงบประมาณการทำต่อเนื่อง โดยมีเจ้าของกิจการมาเป็นผู้มีส่วนร่วมกับมันก็ทำต่างคนต่างทำ

7) ขาดการสื่อสารให้ความรู้ในการท่องเที่ยวและการไม่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ ดังที่ผู้สนทนากลุ่มกล่าวถึงประเด็นนี้ว่า

“ในส่วนที่ผมเกี่ยวข้องอยู่นี้ เรื่องภาษาเนี่ยก็สำคัญมาก เพราะว่าบางที..วัฒนธรรม ปรากฏว่ามีอยู่รายหนึ่งมา..เขาไม่เข้าใจ เขางงของก็ดูนะน่าสนใจรายละเอียดตรงนี้ ทำให้เขางงไปเลย เขาก็มีหนังสือเขียนไว้ที่ว่าเชื่อมชมนกับ..เพราะทุกคนสามารถเข้ามาอ่านเข้าใจได้หมดไม่จำเป็น ... อย่างมหาสวัสดิ์ตอนนี้จะเป็นลักษณะก็คือ คนที่มาให้บริการนักท่องเที่ยว..จะมีบางคนที่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องภาษา อย่างเช่นเราไปเจอส้มโอ ส้มโอใหญ่ ฝรั่งเศส *This is a* เราจะบอกว่า *big or...* แต่ฝรั่งพูดไทยก็คือส้มใหญ่ๆก็คือปัญหา”

ข้อเสนอแนะ ก) แนวทางการพัฒนาเพื่อการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ของจังหวัดนครปฐม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เสนอว่าควรดำเนินการดังนี้

- 1) จัดทำ“แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม”
- 2) การสร้างความเข้าใจร่วมกัน
- 3) การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
- 4) การจัดทำหรือบูรณาการงบประมาณด้านการท่องเที่ยว
- 5) การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง
- 6) การจัดทำป้ายจังหวัด และป้ายแหล่งท่องเที่ยว
- 7) การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม แบบ One Stop Service
- 8) การได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวร่วมกัน
- 9) บทบาทสถาบันการศึกษาเป็นแหล่งวิชาการการท่องเที่ยวและภาษา รวมถึงเป็นหน่วยประสานหาเจ้าภาพ จัดอบรมหลักสูตรท้องถิ่น และจัดอบรมภาษาที่สำคัญ

และ ข) การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดนครปฐม

- 1) การสร้างสิ่งดึงดูดใจหรือแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
- 2) การสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐและท้องถิ่น รวมถึงงบประมาณ
- 3) การติดตามและประเมินผล
- 4) การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ระดับ คือ ข้อเสนอแนะระดับนโยบายและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาใหญ่คือ ไม่มีแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องระดับนโยบาย ควรจัดทำ“แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม” และแผนที่ทางเดิน (Road Map) การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการและอย่างต่อเนื่อง

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมไม่มีสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยว ดังนั้นหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องระดับนโยบาย ควรสร้างเอกลักษณ์/ความรู้/คุณค่าให้เห็นวัฒนธรรมเฉพาะท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรม

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ดังนั้นหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องระดับนโยบาย ควรเร่งรัดและสนับสนุน ส่งเสริมการปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรอง โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวรองในจังหวัดนครปฐม อย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมถึงการสนับสนุนด้านเงินทุนให้กับผู้ประกอบการ

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า การท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม มีปัญหาด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ระดับนโยบายควรเร่งรัดและสนับสนุนส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยว ควรเร่งรัดการจัดระเบียบสถานที่ท่องเที่ยว ปรับภูมิทัศน์ และเพิ่มความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม

5. จากผลการวิจัยที่พบว่า การท่องเที่ยวมีปัญหาต่างคนต่างทำ ขาดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ดังนั้นหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับ ควรสร้าง การมีส่วนร่วมและสนับสนุนอย่างจริงจัง ในการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐ และสถาบันการศึกษา ควรเป็นแกนกลางในการประสานการท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ ควรพิจารณาประเด็นต่างๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการการท่องเที่ยว คือ

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ยังขาดการสร้างแรงจูงใจและขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นหน่วยงานรัฐและท้องถิ่นควรสร้างแรงจูงใจในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงงบประมาณในทุกด้าน เพื่อการแก้ปัญหาของต่างคนต่างทำ การสร้างความเข้าใจร่วมกัน

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวก และขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องระดับปฏิบัติ ควรดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ภูมิทัศน์/จัดสถานที่ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ความสะอาด สถานที่จอดรถบริการ ที่ฝากรถ รวมถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม จัดทำป้ายจังหวัด และป้ายบอกแหล่งท่องเที่ยว หรือป้ายบอกทางให้ชัดเจน

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมยังขาด การประชาสัมพันธ์ และการพัฒนาบุคลากร เจ้าหน้าที่/มัคคุเทศก์ท้องถิ่น รวมถึงบริการนำเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องควรริบดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง ของทุกส่วนทุกหน่วยงานในการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หรือการเป็นเจ้าบ้านร่วมกัน มีการเสนอข่าวสารผ่านทางสื่อ ป้ายโฆษณาท่องเที่ยว รวมถึงการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อสารมวลชน และทางเว็บไซต์ ควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาเจ้าหน้าที่มัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้มี ความรู้ ทักษะการให้บริการด้วยใจในการท่องเที่ยวและมีกิริยามารยาทที่ดี

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมยังขาดการบริหารจัดการด้านอาหาร ภัตตาคาร เครื่องดื่ม และร้านจำหน่ายของที่ระลึกและของที่ระลึก ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องควรมีการจัดการบริการอาหารและเครื่องดื่ม มีร้านค้าที่ สะอาดและราคาที่เหมาะสมในสถานที่ท่องเที่ยวหลักและสถานที่ท่องเที่ยวรองของจังหวัดนครปฐม ควรมีบริการร้านขายของที่ระลึก สินค้าของที่ระลึก และสินค้าที่เป็นจุดเด่นของ จังหวัดนครปฐม ให้เหมาะสม สะอาด และราคาเหมาะสม

5. จากผลการวิจัยที่พบว่า การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ยังขาดความรู้และการสื่อสารที่ดีกับนักท่องเที่ยว ดังนั้น หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องควรให้สถาบันการศึกษาได้มีบทบาทเป็นแหล่งวิชาการ ในการอบรมให้ความรู้กับผู้เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ และมัคคุเทศก์ ในการให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวและภาษา รวมถึงเป็นหน่วยประสานกลางทางวิชาการ จัดอบรมหลักสูตรท้องถิ่น และ จัดอบรมภาษาที่สำคัญให้กับบุคลากรของจังหวัดนครปฐม

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.(2547). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547-2551* กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผน.
- นรินทร์ สังข์รักษา.(2549) รายงานการวิจัยโครงการจัดทำแผนเครือข่ายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรายสาขา จำแนกตามพื้นที่กลุ่มภาคตะวันตก กรณีศึกษาสุพรรณบุรีและนครปฐม. เสนอต่อ สำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.
-(2552).รายงานการวิจัย เครือข่ายการผลิตสินค้าเกษตรและของจังหวัดนครปฐมเพื่อการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการท่องเที่ยวไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา . (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน* ,ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พิมพ์ครั้งที่ 1 บริษัท เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.
-(2548).*อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ธุรกิจที่ไม่มีวันตาย* พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ซี.พี.บุ๊ค สแตนดาร์ด.
- สำนักงานจังหวัดนครปฐม.(2553).*ยุทธศาสตร์จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2553* นครปฐม อัดสำเนา.
- Best,J. & Kahn,J.V. (1998). *Research in education* 6 th New Jersey : Prentice-Hall.
- Buckley Ralf. (1995). Where tourism and ecology meet in Hiranburana et al. D (ed.) Proceeding Ecotourism. *Concept design and strategy* : 1-14 Srinakharinwirot University Press.
- Ford, R.C. Bach, S. A. & Fotter, M.D. (1997). *Method of the measuring patient satisfaction in health care organization* , Health Management Review,2.
- Krejcie R. V. and Morgan D.W. (1970) “Determining sample size for research activities” *Educational and Psychological Measurement* 30(3): 607-610)